

tekst

AGATA PUŚCIKOWSKA

redaktor wydania

Za trzy miesiące skończy się rok duszpasterski poświęcony życiu. Ale to nie oznacza, że wolno nam przestać „otaczać troską życie”. Działajmy dla życia, opowiadajmy się za życiem, mówmy o nim. Arcybiskup Kazimierz Nycz prosi o modlitwę za życie. W kilku kościołach Warszawy, od września do I niedzieli Adwentu, będzie trwać adoracja w intencji ochrony życia. W numerze również ekumenicznie: 70 lat temu spłonął ewangelicko-augsburski kościół Świętej Trójcy w Warszawie. Historia dramatycznego zniszczenia i bohaterskiej odbudowy.

Dla Ryszarda Rzepeckiego fotografia była pasją i największą radością

Zmarł fotograf Kościoła

Za papieżem z aparatem fotograficznym przejechał cały świat. **Mówiono o nim: „Polski Mari”**. Ryszard Rzepecki zmarł 4 września.

Urodził się w Wilnie, w 1941r. Był wnukiem Stanisława Cąta Mackiewicza – premiera rządu polskiego na uchodźstwie, a synem Zdzisława Rzepeckiego, oficera wileńskich oddziałów Armii Krajowej. Gdy miał 3 lata trafił do Warszawy, gdzie wychowywała go babcia. Matka Barbara została wywieziona przez Rosjan za przynależność do Związku Walki Zbrojnej (przekształconego potem w Armię Krajową), ojciec był w partyzantce. Babce zawdzięczał wychowanie nacechowane nowoczesnym patriotyzmem i miłością do Kościoła. To babcia kupiła mu, gdy był jeszcze małym chłopcem, aparat fotograficzny.

Fotografia stała się jego pasją, a potem – sposobem na życie. Współpracował z wieloma gazetami, w tym z „Gościem Niedzielnym”. Wydał wiele albumów. Przez lata był fotodokumentalistą prymasów Polski: kard. Stefana Wyszyńskiego, a potem kard. Józefa Glempa. A w ostatnim czasie fotografował też abp. Kazimierza Nycza. Towarzyszył też Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II: Rzepecki był z nim podczas 68 pielgrzymek. Zmarł 4 września 2009 r. w szpitalu w Otwocku. Pozostawił ponad 2 mln tradycyjnych zdjęć zarejestrowanych na kliszach i kilkadziesiąt tysięcy w zapisie elektronicznym.

PIOTR ŻYCIENSKI

Zawsze elegancki, uśmiechnięty. Praca była dla niego pasją. Panie Ryszardzie, będzie nam Pana brakować!

Do Matki po błogosławieństwo i zapał

JAKUB SZYMCIUK

W Sanktuarium Matki Bożej Nauczycielki Młodzieży w Warszawie 6 września dzieci, młodzież, wychowawcy, katecheci, powitali nowy rok szkolny. Uroczystości rozpoczęły się panelem dyskusyjnym pod hasłem „Dziedzictwo edukacji patriotycznej”. O godz. 13.00 w kościele sanktuarialnym odprawiona została Eucharystia w intencji uczniów, rodziców, nauczycieli i osób odpowiedzialnych za edukację. Wczesnym popołudniem rozpoczął się festyn rodzinny pt. „Pożegnanie wakacji”, na którym wystąpił zespół „Siewcy Lednicy”, odbyły się gry, zabawy, konkursy, loteria oraz zawody sportowe.

ap

SANKTUARIUM MATKI BOŻEJ NAUCZYCIELKI MŁODZIEŻY, 6 WRZEŚNIA. Dzieci modliły się o szóstki z klasówek i... zapał do nauki

Powązki policzone

TOMASZ GOŁĄB

PO RAZ PIERWSZY nagrobki najstarszej warszawskiej nekropolii – Cmentarza Powązkowskiego – zostaną w pełni policzone i skatalogowane. Powstanie elektroniczna baza danych o wszystkich obiektach, która będzie źródłem wiedzy dla badaczy, naukowców i mieszkańców. W sierpniu ruszył I etap akcji dokumentowania nagrobków na Starych Powązkach, które mimo wielu prób jeszcze nie doczekały się kompletnego opracowania. Działania związane z inwentaryzowaniem nagrobków prowadzone były do tej pory wybiórczo. Celem tego projektu jest stworzenie elektronicznej bazy danych o stanie zachowania wszystkich obiektów, uzupełnionej zdjęciami, wymiarami oraz wiedzą o inskrypcjach, nazwiskach na nich występujących oraz rodzaju materiału, z którego pomniki zostały wykonane. W Biurze Stołecznego Konserwatora Zabytków powstaje komputerowy program, który pozwoli w przejrzysty sposób zarchiwizować dane dotyczące zabytków sztuki sepulkrальной Starych Powązek. Zadaniem osób zaangażowanych do tego projektu jest gromadzenie istotnych dla programu komputerowego informacji. Na Starych Powązkach wypełniają karty dokumentacyjne, wpisując: kwatere, rząd i miejsce nagrobka, inskrypcje występujące na nagrobku (niektóre z nich są bardzo trudne do odczytania, możliwe jednak przy użyciu odpowiednich technik popularnych wśród konserwatorów zabytków i historyków), wymiary i sposób wykonania. Dokumentacja i program prac interwencyjnych zakończą się pod koniec 2009 r. Przewiduje się ich kontynuację w przyszłym roku.

ap

List abp. Kazimierza Nycza

Za trzy miesiące dobiegnie końca trwający aktualnie rok pracy duszpasterskiej pod hasłem „Otoczmy troską życie”. Chcemy, aby owocem tego programu duszpasterskiego było uwrażliwienie Kościoła i społeczeństwa na potrzebę ochrony życia we wszystkich jego przejawach. W obliczu licznych zagrożeń życia ludzkiego i trwającej debaty publicznej zmierzającej do ustanowienia prawa porządkującego kwestie bioetyczne (in vitro) pragnę, aby w Kościele warszawskim trwało modlitwne czuwanie będące wsparciem ludzi dobrej woli, zabiegających o poszanowanie życia ludzkiego od poczęcia aż do naturalnej śmierci. Wszystkich wiernych proszę, aby w powyższych intencjach ofiarowali swoje prywatne modlitwy i wyrzeczenia.

W ważnych momentach życia Kościoła zawsze gromadziliśmy się przy Chrystusie Eucharystycznym, aby przedstawiać Mu nasze problemy i wypraszać na ten moment dziejów konieczne łaski – i dziś jest taka potrzeba. Dlatego też proszę, aby

ARCHIDIAKON GN

od 13 września do 29 listopada br. (do I niedzieli Adwentu) we wszystkich parafiach wierni gromadzili się na modlitwie przed Najświętszym Sakramentem w powyższych intencjach. Dla Warszawy takim centralnym miejscem modlitwy adoracyjnej ustanawiam kościoł sióstr wizytek pw. Opieki św. Józefa

Obłubieńca Niepokalanej Bogurodzicy Maryi przy Krakowskim Przedmieściu 34. W tym kościele modlitwa adoracyjna będzie trwała przez cały tydzień z wyjątkiem niedzieli. Poza tym całodzienna adoracja Najświętszego Sakramentu będzie odbywała się w poszczególne dni tygodnia w 12 wyznaczonych kościołach.

Wszystkim, którzy włączą się w modlitwę w obronie życia, z serca błogosławie.

Kazimierz Nycz

ARCYBISKUP METROPOLITA
WARSZAWSKI

Adresy 12 wyznaczonych kościołów
można znaleźć na www.mkw.pl

Festiwal Kultury Żydowskiej

WARSZAWA. „Warszawa Festiwal Singera” już po raz szósty na tydzień ożywił ul. Próżną – jedyną ocalałą z żydowskiego getta uliczkę Warszawy. Program, obfitujący w spektakle teatralne, projekcje filmów, warsztaty, wykłady i koncerty muzyki klezmerskiej,

przypominał o tożsamości tego miejsca i mobilizował do refleksji nad skomplikowanymi splotami historii. Towarzyszący festiwalowi projekt artystyczny „Próżna” wykorzystał przestrzeń niszczących kamienic, aby na temat zagłady i innych wątków problematyki

żydowskiej pozwolić przemówić sztuce współczesnej. Prace zaprezentowało szesnastu artystów z Polski, Izraela i Czech. Nie zabrakło też okazji do zapoznania się z kulturą i tradycją religijną Żydów. Chętni mogli nauczyć się podstawowych kroków tańców żydowskich, skosztować najpopularniejszych potraw i poznać ich receptury czy też przyglądać się rytuałom powitania i pożegnania szabatu w synagodze. Jednym z celów, jakie stawiają sobie organizatorzy festiwalu, jest przywrócenie ul. Próżnej dawnej świetności. Od wielu już lat czeka ona na zapowiadany remont – jej miłośnicy z lękiem przyglądają się postępującej dewastacji przedwojennych kamienic.

ek

MARCIN KIEDO

Na Próżnej nie próżnowano: były projekcje filmów, warsztaty, wykłady i koncerty

GOŚĆ WARSZAWSKI
warszawa@goscniedelny.pl

ADRES REDAKCJI: 00-695 Warszawa,
ul. Nowogrodzka 47a
TELEFON/FAKS 22 628 02 72, 22 628 03 31
REDAGUJĄ: Tomasz Gołąb – dyrektor,
ks. Tadeusz Bożeiko – asystent kościelny,
Joanna Jureczko-Wilk, Agata Puścikowska

Sanktuarium w Ursusie: rok po koronacji

Wielka Nowenna Fatimska

W 2017 r. w Fatimie przypadnie setna rocznica objawień Matki Bożej.

Ale w **Ursusie-Niedźwiadku** już się do niej przygotowują.

W Ursusie trwają uroczystości rocznicowe. Dokładnie rok temu abp Kazimierz Nycz nałożył figurę Matki Bożej Fatimskiej koronę biskupią. Ale parafia już myśli o kolejnych jubileuszach. Za 8 lat w Fatimie odbędą się wielkie uroczystości 100-lecia objawień maryjnych.

– Chcąc dobrze przygotować się do tego niecodziennego wydarzenia – mówi ks. Roch Walczak, kustosz sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej na osiedlu Niedźwiadek – 13 maja 2009 r. rozpoczęliśmy w Ursusie Wielką Nowennę Fatimską, zainicjowaną przez Sekretariat Fatimski, działający przy Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej w Zakopanem. Nowenna ta zakończy się, jeśli Bóg pozwoli, 13 maja 2017 r.

Na poszczególne lata Wielkiej Nowenny Fatimskiej przewidziano kolejne tematy przewodnie do rozważenia, zaczerpnięte z istoty orędzia fatimskiego. W 2009 r. temat brzmi: „Pewni zwycięstwa – konfrontacja z cywilizacją śmierci”. W kolejnych latach nowennie towarzyszyć będą hasła: „Bezpieczni na krawędzi czasu – zawsze przy Maryi”, „Więcej niż doczesność – jest niebo, jest piekło, jest czyszczenie”, „Nie żyjemy dla siebie – wynagradzanie za grzechy świata”, „Eucharystyczny klucz – cud nad cudami, który zmienia

– Mam nadzieję, że wielka nowenna doprowadzi do osobistego nawrócenia każdego z nas – mówi ks. Roch Walczak, kustosz ursuskiego sanktuarium

wszystko”, „Zapraszani do nieba – jednak różaniec, szkaplerz, sznur pokutny”, „Potęga rodziny – domowy Kościół, którego nie przemogą bramy piekła”, „Bóg jest miłosierny – ostatnie słowo należy do Boga, który jest Miłością” oraz „Droga przez serce – przymierze serc Jezusa, Maryi i naszych”.

– Nasze przygotowanie do 100. rocznicy objawień Matki Bożej w Fatimie pragniemy przeżyć na kolanach, z różańcem w ręku, sercem oddanym na służbę Matce Bożej, która prosi nas nieustannie, by zmieniać świat, by przybliżyć czas triumfu Jej Niepokalanego Serca. Jan Paweł II, nawiedzając

Fatimę, stwierdził: „To orędzie jest dziś jeszcze bardziej aktualne i bardziej naglące niż kiedykolwiek” – podkreśla proboszcz parafii, ks. prałat Roch Walczak.

Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej w Ursusie zbudowano jako wotum dziękczynne parafian dla Matki Bożej w fatimskim wizerunku, za cud ocalenia życia Ojca Świętego Jana Pawła II podczas zamachu 13 maja 1981 roku. Maryjny charyzmat parafii widoczny jest szczególnie od 20 lat.

– Nasza parafia złożyła przyrzeczenie codziennego odmawiania Różańca. I robimy to wspólnotowo pod przewodnictwem kapłana już od 1989 r. – mówi Kazimierz Bendkowski, prezes parafialnej Akcji Katolickiej. – Poza tym codziennie w parafii modli się 20 kół Żywego Różańca, w tym jedno dziecięce. Codziennie jest też adoracja Najświętszego Sakramentu i nieustająca Koronka do Miłosierdzia Bożego. W każdą środę jest Nowenna do Matki Bożej Nieustającej Pomocy – dodaje Bendkowski.

Parafia na Niedźwiadku podjęła też praktykę odprawiania nabożeństwa pierwszych sobót miesiąca, połączonego z Mszą św. wotywną o Niepokalanym Sercu Maryi i adoracją Najświętszego Sakramentu, podczas której jest 15-minutowe rozważanie Różańca, oraz z Apelem Jasnogórskim. Od 20 lat, od maja do października, 13. dnia miesiąca odbywają się uroczystości fatimskie ubogacone procesjami różańcowymi z figurą Matki Bożej Fatimskiej i relikwiami błogosławionych dzieci fatimskich – Hiacynty i Franciszka. 13 września procesję poprowadzi bp Stanisław Budzik, sekretarz Episkopatu Polskiego.

Tomasz Gołąb

Już po raz czwarty z północy i południa Polski do Warszawy biegnie **Sztafeta im. Księdza Jerzego Popiełuszki** ku czci Męczenników Stanu Wojennego.

Inspiratorem akcji jest Marian Gruszka, emerytowany górnik z Knurowa i maratończyk. Z Katowic biegacze ruszają po Mszy św., tradycyjnie spod pomnika przy kopalni „Wujek”. Przy pomniku Powstańców Śląskich dołącza do nich młodzież ze Szkolnego Klubu Sportowego, a w Knurowie – członkowie Ośrodka Niepełnosprawnych.

W podwarszawskich Jankach spotykają grupę warszawskich biegaczy i rowerzystów, a później także biegaczy z Olsztyna, którzy ruszają z kościoła Najświętszego Serca Pana Jezusa (latem 1972 roku, zaraz po prymicach, ks. Jerzy odprawił w nim swą drugą Mszę św.). Do grobu sługi Bożego ks. Jerzego Popiełuszki zawodnicy docierają w dniu jego urodzin, 14 września (ks. Popiełuszko przyszedł na świat w 1947 roku, we ws

Okopy koło Suchowoli, na Podlasiu). Następnie wszyscy uczestnicy biegu i witający ich na rogatkach Warszawy biorą udział we Mszy św. w intencji ofiar męczenników stanu wojennego oraz o beatyfikację ks. Jerzego.

– Z każdym rokiem rośnie liczba uczestników sztafety. W tym roku po raz pierwszy diecezjalna Akcja Katolicka włączyła się aktywnie nie tylko w organizację warszawskiego odcinka sztafety, ale bierzemy w niej udział także fizycznie. Około 20 rowerzystów jedzie za sztafetą na Żoliborz. Tam po Mszy św. odbędzie się spotkanie z Rafałem Wiczyńskim, reżyserem filmu „Popiełuszko”.

Diecezjalny Oddział Akcji Katolickiej organizuje także Gwiazdasty Rajd Różańcowy. Rajd Papieski odbędzie się już po raz dziewiąty. Z kilkunastu kościołów południowej Warszawy i okolic (m.in. z Konstancina, Józefostawia i Piaszczyna) członkowie i sympatycy Akcji Katolickiej 10 października

Najpierw sztafeta, a na jesieni różańcowy rajd

Akcja w biegu

Sztafeta ma do pokonania ok. 300 km. Ostatni etap, od Janek, biegną już wszyscy razem

wyruszą na rowerach do pięciu kościołów stacyjnych na terenie Ursynowa. W każdym z nich będą rozważać kolejne tajemnice Różańca. Wszyscy spotkają się w parafii św. Maksymiliana Marii Kolbego

na ul. Rzymowskiego. Rajd zakończy się modlitwą przy Krzyżu Wolności, stojącym podczas pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do ojczyzny na ówczesnym pl. Zwycięstwa.

tg

Bł. abp Szczęsny Feliński

Wkrótce kanonizacja

Zbliża się kanonizacja bł. abp. Zygmunta Szczęsnego Felińskiego (1822–1895) – metropolity warszawskiego i założyciela Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi.

Arcebiszup Feliński, metropolita warszawski, po 20 latach wygnania, spędzonych w głębi Rosji w Jarosławiu nad Wołgą (1863–1883), został przeniesiony przez papieża Leona XIII 15 marca 1883 r., ze stolicy arcybiskupiej warszawskiej na tytułarną stolicę Tarsu, tego miasta, które było miejscem urodzenia św. Pawła, Apostoła Narodów.

Decyzja Ojca Świętego Benedykta XVI o kanonizacji bł. abp. Felińskiego zapadła na konsystorzu 21 lutego 2009 r., w roku poświęconym św. Pawłowi

z Tarsu, a jego kanonizacja, zapowiedziana przez Papieża na 11 października br. będzie miała miejsce w roku poświęconym kapłaństwu.

– W tym fakcie można dostrzec wyraźny znak Opatrzności Bożej. W życiu bowiem i działalności kapłańskiej abp. Felińskiego, który pragnął być dobrym kapłanem, według Serca Bożego, znajdujemy wiele odniesień do św. Pawła – mówi siostra Bożena ze Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi.

Kanonizacji 11 października na Placu św. Piotra dokona osobiście papież Benedykt XVI. Uroczystość będzie transmitowana przez TVP.

W bazylice archikatedralnej św. Jana Chrzciciela w Warszawie zaplanowano w najbliższym czasie

dwie uroczystości związane z kanonizacją. 17 września o godz. 11.00 prymas Polski kard. Józef Glemp odprawi koncelebrowaną Mszę św. jako etap przygotowania diecezji do kanonizacji błogosławionego metropolity warszawskiego.

Relikwiarz ze szczątkami błogosławionego arcybiskupa Warszawy przechowują w kaplicy przy ul. Żytniej franciszkanki Rodziny Maryi

TOMASZ GOŁĄB

W rzymskich uroczystościach wezmą udział delegacja Konferencji Episkopatu Polski, najwyższe władze państwowe i liczna grupa pielgrzymów z siostrami franciszkankami Rodziny Maryi. Osoby, które także chciałyby włączyć się w uroczystości kanonizacji bł. abp. Felińskiego, mogą skorzystać m.in. z oferty Polskiej Izby Pielgrzymkowej i biura „Droga” proponujących 8-dniowy (8–15 października) wyjazd autokarem. Zapisać można się pod numerem telefonu: (22) 621 37 64 lub 601 298 501 albo bezpośrednio po Mszy św. w katedralnej zakrystii.

25 października o godz. 11.00 w katedrze warszawskiej metropolita abp Kazimierz Nycz odprawi Mszę św. dziękczynną za kanonizację abp. Zygmunta Szczęsnego Felińskiego.

gr

„Na naszych oczach, pocisk ugodził w krzyż na szczycie kościoła Świętej Trójcy. (...) **Ratunku nie było żadnego**”.

Tak napisał ks. Tadeusz Wojak w artykule „Pożar kościoła” blisko 50 lat później. „Staliśmy bezsilni na dziedzińcu kościelnym, patrząc na dymy ścielące się ze szczeliny kopuły. Wierni i księża z parafii uprzątnęli wnętrza palącego się kościoła – uratowali z ołtarza krzyż, naczynia liturgiczne, Biblię...”.

Trudno wyobrazić sobie, czym była dla warszawskich ewangelików strata kościoła. Wybudowany w XVII wieku, był dla nich symbolem tożsamości religijnej, ale też miejscem, wokół którego gromadziła się ewangelicka inteligencja, znana z działalności oświatowej i charytatywnej.

„Najazd hitlerowskich Niemiec na Polskę 1 września 1939 roku był początkiem zniszczenia tego wielkiego dorobku, a także wielką katastrofą dla ewangelicyzmu polskiego” – pisze siostra diakonisa Regina Witt w tekście „Zniszczenie i odbudowa kościoła Świętej Trójcy w Warszawie”.

Po wielkiej stracie materialnej, jaką było wrześniowe zniszczenie kościoła, 3 października na ewangelików spadł kolejny cios: w Lublinie został aresztowany ks. bp Juliusz Bursche. Wywieziony do obozu koncentracyjnego, za swoją działalność i patriotyczną postawę

70 lat temu spalił się kościół ewangelicko-augsburski Świętej Trójcy

Pożar nie zniszczył ducha

Zniszczony kościół udało się odbudować dzięki wielkiej ofiarności parafian

– odmówił podpisania volkslisty – zapłacił męczeńską śmiercią.

Kilka dni potem zostali uwięzieni księża z warszawskiej parafii ewangelicko-augsburskiej: ks. Loth, ks. Michelis, ks. Kożusznik, ks. Krenz i inni. Parafia została podzielona na polską i niemiecką, przy czym okupanci zagarnęli prawie cały majątek warszawskiego zboru. „Niemcy w sposób przebiegły starali się wmówić, że ewangelik musi być narodowości niemieckiej, i wywierali presję o przyjmowanie volkslisty – pisze siostra Witt. – Natrafili jednak na zdecydowany opór patriotycznego społeczeństwa ewangelickiego. Wobec takiej postawy, hitlerowcy tym bardziej

znęcali się nad polskimi ewangelikami, masowo zsyłając ich do obozów zagłady”.

W Warszawie, po zniszczeniu kościoła, gdy nabożeństwa zostały przeniesione do sali konfirmacyjnej, polscy ewangelicy musieli dzielić salę z Niemcami. Niemcy upokarzali swoich braci w wierze: „utrudniając nam użytkowanie sali i nie licząc się z nami zupełnie. Gdy czekaliśmy przy wejściu do sali na nasze nabożeństwo, byliśmy często przez Niemców popychani i obrzucani pogardliwymi epitetami” – pisze siostra Witt.

Kościół zaczęto odbudowywać zaraz po wojnie – chociaż w warunkach powojennej biedy, kiedy zginęło wielu członków kościoła, nie było to proste. W krótkim czasie powstał przy parafii Komitet Odbudowy Kościoła. Na jego czele stanął ks. proboszcz Zygmunt Michelis. Kościół, choć z trudem, podniósł się ze zgliszczy. **ap**

■ R E K L A M A ■

FUNDUSZ HIPOTECZNY DOM

KOMUNIKAT

Osoby urodzone przed 31 grudnia 1943 roku (powyżej 65 roku życia) mogą zgłaszać się po przyznanie dożywotniej renty hipotecznej.

Rentę mogą otrzymać właściciele mieszkań i domów po przedstawieniu dokumentów potwierdzających własność nieruchomości.

W celu uzyskania dodatkowych informacji prosimy kontaktować się telefonicznie od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 16:00 pod numerem (22) 487 51 01 lub listownie na adres:

FUNDUSZ HIPOTECZNY DOM SP. Z O.O.
AL. JANA PAWŁA II 23
00-854 WARSZAWA

Ważna informacja: Wszystkie osoby, które zgłoszą się do Funduszu do 30 września 2009 roku otrzymają dodatkowe 2000 zł po zawarciu umowy.

Z poważaniem,

Robert Majkowski

Robert Majkowski
Prezes Zarządu

Zapraszamy do wspólnej modlitwy

KS. RADCA PIOTR GRAŚ, PROBOSZCZ PARAFII

– Obchodzimy 70. rocznicę zniszczenia naszej parafii. To dla nas czas refleksji, zadumy nad tym, co było w naszej historii bolesne, ale i czas radości. Udało się nam odbudować kościół, ale co ważniejsze – odtworzyć wspólnotę duchową. Z naszego kościoła

wyszło wielu wspaniałych ludzi, patriotów, którzy dla ojczyzny nie bali się nawet zginąć... Nie chcemy się chwalić martyrologią, ale chcielibyśmy przypomnieć, jak wspaniale żyli i pracowali matki i ojcowie naszej wiary. To nasz obowiązek. W niedzielę 13 września o godz. 11.00, w naszej świątyni przy pl. Małachowskiego 4, odbędzie się uroczyste nabożeństwo. Zapraszamy na nie wszystkich, którzy chcą się razem z nami modlić. Warto też dodać, że nasza parafia jest jedynym kościołem protestanckim, w którym modliło się dwóch papieży: Jan Paweł II i Benedykt XVI.

Tam, tam na Brze

– TAM-TA-TAAAAM...TAM-TAM. Ciemne dłonie szybko uderzają w bęben. – Tam-taaaam... Ta-tam – płynnie zmieniają rytm. Dziesiątki białych dłoni starannie naśladuje grę. **Kołyse się cała Brzeska.**

Bębniłi starsi, młodszy i dzieci. Afrykańskie rytmy szybko wpadają w ucho

tekst i zdjęcia

AGATA PUŚCIKOWSKA

apuscikowska@goscniedzielny.pl

Rozmawiają dwie panie w tramwaju:

– Co tam się na tej Brzeskiej dzieje? Przejście zagrodzili, tłum jakiś... – pyta jedna pani drugą panią.

Na Brzeską zawił Teatr Lalek

– Jak to na Brzeskiej... Pewnie rozróżba jaka, i tyle.

Właściwie racja. Ale takiej „rozróżby” na Brzeskiej nie widzieli dawno.

Taniec afrykańsko-praski

Ciemnoskóry ubrany w zwiewne szaty chłopak, uczy grać na bębnach. „Uczy” to dużo powiedziane. Gra. Rytmicznie, barwnie, porywająco. Wokół, w kręgu siedzi chyba z pół Warszawy. Każdy dostał bęben i patrząc na dłonie chłopaka, stara się nadażyć. Warszawa dała się porwać rytmowi tak, jakby afrykańskie klimaty napływały tu do niej Wisłą.

Warszawiacy bębnią, jakby robili to od dziecka. Dzieci zresztą radzą sobie równie dobrze. Zebrało się ich sporo: kilkulatki dostały własne instrumenty. Maluchy

– przyglądają się z otwartymi buziakami, a te odważniejsze kołyszają się w środku bębniarskiego kręgu.

Bębny milkną. Na chwilę. Młody Afrykańczyk znów formuje szeregi warszawiaków: czas na taniec. Jego koledzy z grupy „Strefa rytmu”, czyli szkoły gry na bębnach, przejmują pałeczkę. Grają, a chłopak zaczyna tańczyć. Śmiałkowicie naśladują egzotyczne kroki... Całe stopy na brzeskie podwórko na raz, dwa, trzy. I obrót. I wszystko w rytmie: tam-taaaam. Ta-tam. I jeszcze raz. Zrazu nieporadnie, ale praski taniec nabiera prawdziwie afrykańskiego blasku. Szaleją dredy na głowie młodej dziewczyny, podskakują loczki kilkulatki, elegancko kołysz się nobliwy kok nobliwej damy. Rytmowi poddają się i gapie: przy muzyce z Czarnego Łądu niełatwo ustać w miejscu.

Herbata zielona jak pieprz

Przy afrykańsko-kolorowym stoliku rozgrzany czajnik. Wewnątrz parzy się afrykańska herbata. Zielona, z dodatkiem mięty. Nieprawdopodobnie mocna, spieniona i – jak na nasze gusta – za słodka. Anka ze „Strefy rytmu” parzy już drugi czajnik. Pierwszy porzekała do maleńkich szklaneczek. W Afryce tak się pija.

– Czy smakowało? No jednym to bardzo, mówili że dobra. A inni mówili, że... „oryginalna”, czyli chyba smakowało średnio – śmieje się. – Nie jesteśmy przyzwyczajeni.

Ale już afrykańskie jedzenie trafiło w warszawskie podniebienie: kuleczki z ryby i fasoli w egzotycznym, czerwonym sosie, znikają bardzo szybko.

Drugie oblicze

Męska spódnica jest z trawy. Przewiązuje się ją na biodrach,

Gerard z Gwinei uczył tańców afrykańskich

skie

Ks. Jerzy Milanówka SAC
opowiadał o problemach
dzieci Afryki

**Z LEWEJ: Afrykańsko-
-bajkowy miszmasz:
przedstawienie wprost
na podwórku**

**PONIŻEJ Z LEWEJ: Afrykańska
herbata już się parzy...**

**Z PRAWYJ: Gra
na egzotycznych
instrumentach to dopiero
przygoda!**

**PONIŻEJ Z PRAWYJ: Tańczyć
po afrykańsku każdy może.
I to dobrze!**

gdy trzeba walczyć albo polować. Na co dzień się jej nie nosi. Na co dzień siedzi się przed chatą i samotnie myśli. Albo rozmawia na poważne tematy z sąsiadem z chaty obok.

Kobiety pracują. Wiążą więc wokół talii i ramion kolorowe chusty. Im bardziej kolorowe, tym ładniejsze. Na niektórych jest ciemnoskóra Matka Boża, na innych kwiaty i afrykańska przyroda. Te chusty to i modne, i praktyczne zarazem: można schować do nich dziecko i będzie mu wygodnie, gdy trzeba iść na pole, przynieść wody,

ugotować obiad. Iść na pole, przynieść wody... W męskiej spódniczce z trawy tak by się nie dało.

– My tu pokazujemy jak żyją kobiety w Afryce – mówi siostra Hanna Salwa ze Zgromadzenia Sióstr od Aniołów, pracująca w misyjnej Fundacji Salvatti. – Mamy nie tylko ubrania, ale i biżuterię. Bo która kobieta, żyjąca nawet w najtrudniejszych warunkach, nie chce być piękna?

Radosna Afryka przyciąga tłumy warszawiaków. I tylko przy jednym ze stoisk misjonarzy pallotyńskich opowiada o tej innej – groźnej i strasznej Afryce. Mówi o dramatycznych walkach, nędzy, bólu. I o tym, że wciąż potrzeba pieniędzy dla sierot, żeby mogły zapomnieć i normalnie żyć. I tańczyć tak tam, jak tu na Brzeskiej.

Pomóżmy pomagać

Fundacja Salvatti.pl prowadzi wolontariat misyjny i organizuje pomoc dla dzieci na świecie. Obecnie zbiera wpłaty na dożywianie dzieci i budowę sanitariatów dla uczniów w Kabuga (Rwanda), oraz opiekę nad dziećmi w ośrodku Casa Hogar im. Jana Pawła II. Chętni by wspomóc misyjne dzieło, mogą wpłacać ofiary na konto: PKO BP SA: 65 1020 1042 0000 8602 0187 3256. W siedzibie fundacji, w Żąbkach przy ul. Wilczej 8, można też kupować pamiątki, własnoręcznie wykonane przez afrykańskie dzieci.

Brzeska atmosfera

Afrykańskie podwórko przy Brzeskiej 25/27 stworzyła pallotyńska Fundacja Misyjna Salvatti wraz z warszawską grupą „Strefa rytmu” – szkołą gry na bębnach. Podwórko otworzyło swą bramę 6 września i było częścią VI Praskich Dni Kultury. Sąsiednie praskie podwórka Żąbkowskiej i Brzeskiej przemieniły się w podwórka japońskie, żydowskie, arabskie, wietnamskie, bałkańskie, ukraińskie. Konglomerat kultur, wyznań, języków. Radość bycia razem. Atmosfera niegdyś tak naturalna dla Warszawy. Dziś osiągalna tylko tam. Na Brzeskiej.

Medal z Yad Vashem trafi do otwockiej parafii

Proboszcz sprawiedliwy

Nie wahał się z narażeniem życia ratować nieznanym żydowskich dzieci. Teraz medal Sprawiedliwego Wśród Narodów Świata ks. Ludwika Wolskiego zawiśnie wśród wotów w kaplicy Matki Bożej Swojczowskiej w Otwocku.

Ks. kanonik Ludwik Wolski (1881–1953) był otwockim proboszczem od 1923 do 1949 roku. Nie jest znana dokładna liczba uratowanych przez niego po likwidacji otwockiego getta dzieci. Jednak musiało być ich wiele. Prowadząc księgi stanu cywilnego, ksiądz proboszcz Wolski bezinteresownie wystawiał fikcyjne świadectwa urodzenia dla żydowskich dzieci z Otwocka. Dzięki temu mogli przebywać legalnie w zakładach wychowawczych i sierocińcach jako dzieci ochrzczone, pochodzące z rodzin wyznania rzymskokatolickiego. Czynił to z narażeniem

życia własnego i osób z najbliższego otoczenia. Po wojnie otwocki proboszcz pomagał z kolei osobom prześladowanym przez NKWD i UB, zwłaszcza powstańcom warszawskim i AK-owcom.

W imieniu ks. Wolskiego przyznany przez Instytut Yad Vashem medal odebrała jego siostrzenica Teresa Teisseyre. Uznając, że otwocka parafia była pierwszą rodziną ks. Wolskiego, pani Teisseyre postanowiła przekazać medal do parafii św. Wincentego à Paulo na ręce obecnego proboszcza ks. Bogusława Kowalskiego.

Książka Ludwik Wolski jest 40. otwockaninem z tytułem Sprawiedliwego Wśród Narodów Świata

Uroczyste przekazanie parafii medalu odbędzie się podczas Mszy świętej w niedzielę 13 września o godz. 12.30 w kościele w Otwocku (ul. Kopernika 1).

tg

zapowiedzi

Koncert papieski

13 września o godz. 19.00 na scenie letniej za kościołem Najświętszego Serca Pana Jezusa w Falenicy odbędzie się koncert papieski. Camerata Vistula zagra utwory Bacha, Schuberta, Haendla, Schumanna i Beethovena. Fragmenty „Tryptyku rzymskiego” wyrecytują ks. Krzysztof Pietrzak i Agnieszka Kurowska. Na wystawie Dorota Żarska przedstawi malarską wizję Litanii Loretańskiej.

Powrót magii

Na kolejne spotkanie poświęcone niebezpieczeństwom magii zapraszają **13 września** o godz. 17.00 Robert Tekieli i jego goście. Spotkanie odbędzie się w Centrum Kultury „Dobre Miejsce”, przy ul. Dewajtis 3.

Festyn na Bródnie

13 września Stowarzyszenie „Dom na Skale” zaprasza do parafii Matki Bożej Różańcowej na Bródnie na II Festyn Rodzinny. Od godz. 10.00 na dzieci czekają konkursy i zabawy na dmuchanej zjeżdżalni i batucie. Będą malowanie twarzy, stoiska rzemieślnicze, m.in. z wyrobami garncarskimi i plecionkarskimi oraz słodyczami z karmelu, a także grochówka i karkówka z grilla. Przez cały dzień potrwa festyn książki katolickiej, a na popołudnie zaplanowano dwa koncerty: zespołu Dzieci z Brodą (o godz. 13.00) i zespołu ewangelizacyjnego Testimonium (o godz. 15.00).

Joszko śpiewa Warszawie

Z okazji 65. rocznicy Powstania Warszawskiego i 70. rocznicy wojny obronnej 1939, **13 września** o godz. 16.00 w amfiteatrze w parku Sowińskiego, ul. Elekcyjna 17, wystąpią Joszko Broda i zespół Dzieci z Brodą z koncertem piosenek z Powstania Warszawskiego. Wstęp wolny. Po koncercie na uczestników czeka żołnierska grochówka.

tg

Książki dla czytelników „Gościa”

Dlaczego Messori wierzy?

– Wszystkie moje książki napisaniem z myślą o zsekularyzowanym człowieku miasta, a nie o tych, którzy tęsknią za nieistniejącym chrześcijaństwem – mówi Vittorio Messori.

Jeden z najpopularniejszych pisarzy katolickich, autor wywiadu rzeki z Janem Pawłem II („Przekroczyć próg nadziei”, 1994 r.) oraz z kard. Josephem Ratzingerem („Raport o stanie wiary”, 1984 r.), nie urodził się w katolickiej rodzinie. Tym bardziej ciekawi, że w wywiadzie rzecze po raz pierwszy publicznie opowiada Andrei Torniellemu, watykańskie dziennika „Il Giornale”, o tym, co stało się latem 1964 r. w Turynie – o swoim nawróceniu. Co z doskonałego, laickiego i agnostycznego, produktu, ukształtowanego przez turyński świat kultury, zmieniło Messoriego w obrońcę katolickiego

dogmatu i krzewiciela pobożności maryjnej? Co sprawiło, że nagle wzięty dziennikarz świeckiej „La Stampa” stał się wygłodzonym, spragnionym pewników na temat historyczności Jezusa neofita? Ponad 400 stron lektury daje wyczerpującą odpowiedź nie tylko na te pytania.

TOMASZ GOŁĄB

Jak zaznacza Andrea Tornielli, Messori wcale nie stał się nawróconym, który lubi popisywać się chodzeniem codziennie na Mszę świętą albo odmawianiem Różańca. Nie prawi bliźniemu kazań, jak gdyby zlecona mu została specjalna misja. Messori nigdy nie przybrał profetycznej pozy. Wręcz przeciwnie: przede wszystkim ubolewa, że jego „nawróceniu umysłu” – które było i jest całkowite – nie do końca towarzyszy „nawrócenie serca”.

Dla czytelników „Gościa Niedzielnego” mamy trzy egzemplarze książki „Dlaczego wierzę. Życie jako dowód wiary”, ufundowane przez Wydawnictwo św. Stanisława BM. Rozlosujemy je wśród osób, które 7 września wyślą na adres warszawskiej redakcji (warszawa@goscniezielny.pl) e-mail z hasłem „Messori” oraz swoimi danymi adresowymi.